

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ അഷ്ടപഞ്ചാശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ അഷ്ടപഞ്ചാശഃ സർഗഃ ॥

ദശരഥസ്യാജ്ഞയാ സുമന്ത്രേണ ശ്രീരാമലക്ഷ്മണയോഃ
സന്ദേശസ്യ ശ്രാവണം

പ്രത്യാശ്വസ്തോ യദാ രാജാ
മോഹാത് പ്രത്യാഗതസ്ഥൃതിഃ |
തദാജുഹാവ തം സൂതം
രാമവൃത്താന്തകാരണാത് || 2.58.1 ||

തദാ സൂതോ മഹാരാജം
കൃതാഞ്ജലിരുപസ്ഥിതഃ |
രാമമേവാനുശോചന്തം
ദുഃഖശോകസമൻവിതം || 2.58.2 ||

വൃദ്ധം പരമസന്തപ്തം
നവഗ്രഹമിവ ദ്വിപം |
വിനിഃശ്വസന്തം ധ്യായന്ത -
മസ്വസ്ഥമിവ കുഞ്ജരം || 2.58.3 ||

രാജാ തു രജസാ സൂതം
ധ്വസ്താംഗം സമുപസ്ഥിതം |

അശ്രുപൂർണ്ണമുഖം ദീന -
മുവാച പരമാർത്ഥവത് || 2.58.4 ||

കൃ നു വത്സ്യതി ധർമ്മാത്മാ
വൃക്ഷമൂലമുപാശ്രിതഃ |
സോദ്യന്തസുഖിതഃ സുത
കിമശിഷ്യതി രാഘവഃ || 2.58.5 ||

ദുഃഖസ്യാനുചിതോ ദുഃഖം
സുമന്ത്ര ശയനോചിതഃ |
ഭൂമിപാലാത്മജോ ഭൂമൗ
ശേതേ കഥമനാഥവത് || 2.58.6 ||

യം യാന്തമനുയാന്തി സ്ഥ
പദാതിരഥകുഞ്ജരാഃ |
സ വത്സ്യതി കഥം രാമോ
വിജനം വനമാശ്രിതഃ || 2.58.7 ||

വ്യാലൈർമൃഗൈരാചരിതം
കൃഷ്ണസർപനിഷേവിതം |
കഥം കുമാരൗ വൈദേഹ്യാ
സാർധം വനമുപാശ്രിതൗ || 2.58.8 ||

സുകുമാർയാ തപസ്വിനയാ
സുമന്ത്ര സഹ സീതയാ |
രാജപുത്രൗ കഥം പാദൈ -
രവരൂഹ്യ രഥാദ് ഗതൗ || 2.58.9 ||

സിദ്ധാർഥഃ ഖലു സുത ത്വം
യേന ദൃഷ്ടൗ മമാത്മജൗ |

വനാന്തം പ്രവിശന്തൗ താ -

വശ്വിനാവിവ മന്ദരം || 2.58.10 ||

കിമുവാച വചോ രാമഃ

കിമുവാച ച ലക്ഷ്മണം |

സുമന്ത്ര വനമാസാദ്യ

കിമുവാച ച മൈഥിലീ || 2.58.11 ||

ആസിതം ശയിതം ഭുക്തം

സുത രാമസ്യ കീർതയ |

ജീവിഷ്യാമ്യയമേതേന

യയാതിരിവ സാധുഷു || 2.58.12 ||

ഇതി സുതോ നരേന്ദ്രേണ

ചോദിതഃ സജ്ജമാനയാ |

ഉവാച വാചാ രാജാനം

സ ബാഷ്പപരിബദ്ധയാ || 2.58.13 ||

അബ്രവീൻമേ മഹാരാജ

ധർമ്മമേവാനുപാലയൻ |

അഞ്ജലിം രാഘവഃ കൃത്വാ

ശിരസാഭിപ്രണമ്യ ച || 2.58.14 ||

സുത മദ്വചനാത് തസ്യ

താതസ്യ വിദിതാത്മനഃ |

ശിരസാ വന്ദനീയസ്യ

വന്ദ്യൗ പാദൗ മഹാത്മനഃ || 2.58.15 ||

സർവമന്തഃപുരം വാച്യം

സുത മദ്വചനാത് ത്വയാ |

ആരോഗ്യമവിശേഷേണ

യഥാർഹമഭിവാദനം || 2.58.16 ||

മാതാ ച മമ കൗസൽയാ

കുശലം ചാഭിവാദനം |

അപ്രമാദം ച വക്തവ്യാ

ബ്രൂയാത്ത്വൈനാമിദം വചഃ || 2.58.17 ||

ധർമ്മനിത്യാ യഥാകാല -

മന്യഗാരപരാ ഭവ |

ദേവി ദേവസ്യ പാദൗ ച

ദേവവത് പരിപാലയ || 2.58.18 ||

അഭിമാനം ച മാനം ച

ത്യക്ത്വാ വർതസ്വ മാത്യഷു |

അനുരാജാനമാർയാം ച

കൈകേയീമംബ കാരയ || 2.58.19 ||

കുമാരേ ഭരതേ വൃത്തി -

ർവർതിതവ്യാ ച രാജവത് |

അപ്യജ്ഞേഷ്ഠാ ഹി രാജാനോ

രാജധർമ്മമനുസ്ഥര || 2.58.20 ||

ഭരതഃ കുശലം വാച്യോ

വാച്യോ മദ്വചനേന ച |

സർവാന്യേവ യഥാൻയായം

വൃത്തിം വർതസ്വ മാത്യഷു || 2.58.21 ||

വക്തവ്യശ്ച മഹാബാഹു -

രിക്ഷ്യാകുകുലനന്ദനഃ |

പിതരം യൗവരാജ്യസ്ഥോ
രാജ്യസ്ഥമനുപാലയ || 2.58.22 ||

അതിക്രാന്തവയാ രാജാ
മാ സ്ഥൈനം വ്യപരോരുധഃ |
കുമാരരാജ്യേ ജീവന്വ
തസ്യൈവാജ്ഞാപ്രവർത്തനാത് || 2.58.23 ||

അബ്രവീച്ചാപി മാം ഭൂയോ
ഭൃശമശ്രുണി വർത്തയൻ |
മാതേവ മമ മാതാ തേ
ദ്രഷ്ടവ്യാ പുത്രഗർധിനീ || 2.58.24 ||

ഇത്യേവം മാം മഹാബാഹു -
ർബ്രുവന്നേവ മഹായശാഃ |
രാമോ രാജീവപത്രാക്ഷോ
ഭൃശമശ്രുൺവർത്തയത് || 2.58.25 ||

ലക്ഷ്മണസ്തു സുസങ്കുഭോ
നിഃശ്വസൻ വാക്യമബ്രവീത് |
കേനായമപരാധേന
രാജപുത്രോ വിവാസിതഃ || 2.58.26 ||

രാജ്ഞാ തു ഖലു കൈകേയോ
ലഘു ചാശ്രുത്യ ശാസനം |
കൃതം കാർയമകാർയം വാ
വയം യേനാഭിപീഡിതാഃ || 2.58.27 ||

യദി പ്രവ്രാജിതോ രാമോ
ലോഭകാരണകാരിതം |

വരദാനനിമിത്തം വാ

സർവമാ ദുഷ്കൃതം കൃതം || 2.58.28 ||

ഇദം താവദ് യഥാകാമ -

മീശ്വരസ്യ കൃതേ കൃതം |

രാമസ്യ തു പരിത്യാഗേ

ന ഹേതുമുപലക്ഷയേ || 2.58.29 ||

അസമീക്ഷ്യ സമാരബ്ധം

വിരുദ്ധം ബുദ്ധിലാഘവാത് |

ജനയിഷ്യതി സഭ്രൂകാശം

രാഘവസ്യ വിവാസനം || 2.58.30 ||

അഹം താവൻമഹാരാജേ

പിതൃത്വം നോപലക്ഷയേ |

ഭ്രാതാ ഭർതാ ച ബന്ധുശ്ച

പിതാ ച മമ രാഘവഃ || 2.58.31 ||

സർവലോകപ്രിയം തൃക്ത്വാ

സർവലോകഹിതേ രതം |

സർവലോകോന്മുരജ്യേത

കഥം ചാനേന കർമണാ || 2.58.32 ||

സർവപ്രജാഭിരാമം ഹി

രാമം പ്രവ്രജ്യ ധാർമികം |

സർവലോകവിരോധേന

കഥം രാജാ ഭവിഷ്യതി || 2.58.33 ||

ജാനകീ തു മഹാരാജ

നിഃശ്വസന്തീ തപസ്വിനീ |

ഭൂതോപഹതചിത്തേതവ

വിഷ്ഠിതാ വിസ്മൃതാ സ്ഥിതാ || 2.58.34 ||

അഭ്യുഷ്ടപൂർവവ്യസനാ

രാജപുത്രീ യശസ്വിനീ |

തേന ദുഃഖേന രുദതീ

നൈവ മാം കിഞ്ചിദബ്രവീത് || 2.58.35 ||

ഉദ്വീക്ഷമാണാ ഭർതാരം

മുഖേന പരിശുഷ്യതാ |

മുമോച സഹസാ ബാഷ്പം

പ്രയാന്തമുപവീക്ഷ്യ സാ || 2.58.36 ||

തഥൈവ രാമോഽശ്രുമുഖഃ കൃതാഞ്ജലിഃ

സ്ഥിതോഽബ്രവീൽലക്ഷ്മണബാഹുപാലിതഃ |

തഥൈവ സീതാ രുദതീ തപസ്വിനീ

നിരീക്ഷതേ രാജരഥം തഥൈവ മാം || 2.58.37 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ

അയോധ്യാകാണ്ഡേ അഷ്ടപഞ്ചാശഃ സർഗഃ ||